

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи

Віталій КОБЕЦЬ

20__ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
ОК 11**

Факультет української й іноземної філології та журналістики
Кафедра англійської мови та методики її викладання
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 014.02 Середня освіта
Спеціалізація: 014.021 Середня освіта (Англійська мова і література)
Освітня програма «Середня освіта (Мова і література (англійська))»
Курс 1
Ступінь вищої освіти: Магістр
Форма навчання: денна, заочна

Херсон 2020–2021 н. р.

Програма розроблена:

1. Кострубіною О. В., к. пед. н., доцентом, стейкхолдером, учителем вищої категорії Херсонського академічного ліцею ім. О. В. Мішукова Херсонської міської ради при ХДУ;
2. Заболотською О. О., доктором педагогічних наук, професором, завідувачкою кафедри англійської мови та методики її викладання.

Програма розроблена на основі «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 161 від 02.06.1993 р., «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України № 93 від 08.04.1993 р., наказу Міністра освіти України № 351 від 20.12.1994 р. «Про внесення змін до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», Закону України «Про вищу освіту» від 28.12.2014 р., рекомендацій щодо проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, ухвалених рішенням вченої ради Інституту інноваційних технологій і змісту освіти, протокол № 5 від 24.04.2013 р. та «Положення про проведення практики студентів Херсонського державного університету, затвердженого наказом ХДУ № 337-Д від 02.06.2017 р.

Затверджена на засіданні кафедри
англійської мови та методики її викладання
Протокол № 1 від «07» вересня 2020 р.

Завідувачка кафедри _____ проф. О.О. Заболотська

1. ВСТУП

Виробнича практика є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців СВО «магістр», що проводиться для студентів, які здобули СВО «бакалавр».

Практика магістрантів проводиться в умовах, максимально наближених до реальних умов майбутньої професійної діяльності, студенти вводяться у коло проблем учителів, знайомляться з реальним змістом та обсягом їх роботи.

У процесі виробничої практики реалізуються можливості інтеграції суспільно-політичних, психолого-педагогічних та фахових знань і вмінь. Практика спрямовує ці знання на розв'язання конкретних практичних завдань та формування основних науково-педагогічних умінь та навичок.

Виробнича практика студентів спеціальності 014.02 Середня освіта, спеціалізації 014.021 Середня освіта (Англійська мова і література) є логічним продовженням професійної підготовки фахівця в університеті, сприяє вдосконаленню всієї системи методичної підготовки, розвитку індивідуальних творчих здібностей майбутніх вчителів, їх ерудиції, вихованню в них активності та самостійності у набутті професійних перцептивних, проєктувальних, адаптивних, організаційних, пізнавальних умінь. Практика сприяє формуванню особистого стилю викладання, об'єктивній оцінці своїх можливостей, застосуванню різноманітних методів та прийомів навчання, засвоєнню сучасних педагогічних технологій.

Відповідно до навчального плану виробнича практика студентів СВО «магістр» проходить у *2 семестрі*.

Тривалість проведення виробничої практики – для денної форми навчання – 8 тижнів / 12 кредитів (25 січня – 19 березня); для заочної форми навчання – 2 тижні / 3 кредити (19 – 30 квітня).

Бази практики – гімназія №6; Херсонський академічний ліцей ім. О. В. Мішукова Херсонської міської ради при ХДУ.

Програму практики студенти виконують у 9-11 класах ЗЗСО.

До керівництва практикою від університету залучаються досвідчені викладачі університету, які мають стаж роботи за профілем підготовки фахівців не менше ніж 3 роки.

Навчально-методичну допомогу й керівництво практикою забезпечує кафедра англійської мови та методики її викладання.

Відповідальність за організацію й виконання програми практики покладається на декана факультету української й іноземної філології та журналістики; завідувачів кафедр ХДУ; керівника практик факультету; керівництво гімназії №6 та Херсонського академічного ліцею ім. О. В. Мішукова Херсонської міської ради при ХДУ; безпосереднє навчально-методичне керівництво практикою забезпечують викладачі-методисти – керівники практики за фахом, призначені на поточний навчальний рік.

Форма підсумкового контролю з виробничої практики – диференційований залік.

Підсумкова конференція з практики планується після проведення заліку.

Результати проведення практики обговорюються на засіданнях кафедр і на вченій раді факультету.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Виробнича практика студентів спеціальності 014.02 Середня освіта; спеціалізації 014.021 Середня освіта (Англійська мова і література) спрямована на забезпечення їх комплексом знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення всіх видів навчально-виховної роботи у ЗЗСО; створення умов для самореалізації, самовираження, самовизначення особистості студента як суб'єкта професійної діяльності, як особистості компетентного вчителя, здатного працювати в умовах конкуренції.

Мета практики полягає в ознайомленні з основними функціональними обов'язками та напрямками діяльності вчителя ЗЗСО та безпосередньому оволодінні практикантом педагогічною технологією підготовки фахівців відповідного профілю, здійсненні елементів свого дослідження та його апробації; впровадженні результатів дослідження у педагогічну практику.

Завдання практики:

- забезпечення найбільш повного залучення студентів до організації цілісного навчального процесу в конкретному навчальному закладі; зв'язку теоретичних знань фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних і виховних завдань;
- розвиток у практикантів уміння проводити уроки з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності;
- формування психологічної готовності до роботи у загальноосвітній школі та спеціалізованих освітніх закладах;
- удосконалення вмінь та навичок правильно визначати типи уроків, їх організаційну структуру залежно від мети, змісту та конкретних умов проведення; форми, методи навчання, засоби проведення;
- створення умов для творчого використання знань та розвитку професійних умінь студентів (прогностичні, діагностичні, організаторські (інтерактивні), комунікативні, пізнавальні, аналітичні, рефлексивні);
- активізація потреб майбутнього вчителя у професійно-особистісному саморозвитку та самовдосконаленні;
- розвиток у студентів інтересу до професійної педагогічної діяльності, творчого підходу до процесу навчання;
- формування готовності приймати рішення в інтересах розвитку та саморозвитку особистості учня;
- вивчення студентами-практикантами передового досвіду роботи у ЗЗСО, активних форм і методів навчально-виховної роботи, використання новітніх технологій навчання і виховання;

- формування дослідницького підходу до освітньої діяльності у ЗЗСО;
- підготовка до самостійної роботи у ЗЗСО.

У процесі практики формуються й поглиблюються фахові *компетентності*:

Проективні (здатність самостійно визначати мету та завдання педагогічного процесу, проектувати результат педагогічної діяльності, визначати засоби його досягнення, творчо та самостійно планувати педагогічну роботу, здійснювати оптимальний добір форм та методів навчання та виховання, адекватно використовувати ТКТ, інноваційні технології тощо).

Комунікативні (здатність взаємодіяти з основними суб'єктами освітнього процесу: встановлювати контакт з учнями, вчителями).

Організаторські (здатність створювати для учнів ситуацію успіху, надавати їм необхідну психолого-педагогічну підтримку; організовувати свою діяльність та діяльність учнів).

Інформаційні (здатність відбирати необхідну інформацію; логічно, доступно, образно та проблемно викладати матеріал, спонукаючи студентів до дискусії; коригувати викладення матеріалу в залежності від реальної ситуації; викликати інтерес слухачів тощо).

Аналітико-діагностичні (здатність здійснювати аналітико-діагностичну діяльність та визначати на її основі ефективність власної професійної діяльності та навчально-виховної роботи в цілому; аналізувати недоліки; навчатися аналізу та самоаналізу діяльності та поведінки).

Саморегуляційні (здатність виявляти витримку, толерантність, впевненість у своїх діях у складних та конфліктних ситуаціях; змінювати свою діяльність у разі непередбачених обставин; стимулювати самоорганізацію діяльності учнів).

Компетентності, якими студент має оволодіти в результаті практичної підготовки:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 3. Здатність свідомо визначати цілі власного професійного й особистісного розвитку, організовувати власну діяльність, працювати автономно та в команді.

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел, у т.ч. англійською мовою.

ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання та вміння в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність до письмової й усної комунікації, що якнайкраще відповідають ситуації професійного і особистісного спілкування засобами англійської та державної мов.

ЗК 9. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, генерувати нові ідеї.

ЗК 10. Здатність критично оцінювати й аналізувати власну освітню та професійну діяльність.

ЗК 11. Здатність використовувати цифрові технології та мультимедійні засоби в освітній і професійній діяльності в умовах сучасного інформаційно-

комунікаційного освітнього простору.

Фахові компетентності

ФК 8. Уміння оцінювати зміст, структурувати та організувати навчальний матеріал відповідно до вимог шкільної програми або робочих навчальних програм ЗВО, володіння концептуальними основами структури і змісту засобів навчання.

ФК 2. Здатність реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології.

ФК 3. Здатність формувати в учнів предметні (мовна, мовленнєва, соціокультурна, лінгвокраїнознавча, дискурсивна, стратегічна, методична) компетентності, застосовуючи сучасні підходи, методи й технології навчання англійської мови та світової літератури.

ФК 4. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з англійської мови та світової літератури.

ФК 5. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності з метою підвищення ефективності освітнього процесу.

ФК 6. Здатність здійснювати професійну діяльність українською та англійською мовами, спираючись на знання організації мовних систем, законів їх розвитку, сучасних норм їх використання.

Програмні результати практичної підготовки

ПРН 7. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН 8. Уміння аналізувати, діагностувати та корегувати власну педагогічну діяльність з метою підвищення ефективності освітнього процесу.

ПРН 3. Знання державного стандарту загальної середньої освіти, навчальних програм з англійської мови та світової літератури для ЗНЗ та практичних шляхів їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРН 4. Володіння ефективними методами і прийомами викладання англійської мови та світової літератури у закладах середньої та вищої освіти.

ПРН 5. Знання етичних норм, які регулюють відносини між людьми в професійних колективах.

ПРН 12. Знання специфіки перебігу літературного процесу різних країн в історико-культурному контексті; володіння різними видами аналізу художнього твору, вміння визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 10. Здатність використовувати знання з курсів новітні досягнення у лінгвістиці, аналітичне читання та письмо, лінгвокогнітивні та лінгвосоціотичні особливості дискурсу для розробки власного наукового дослідження англійською мовою.

Методологічна основа виробничої практики:

- 1.** Компетентністний підхід в освіті (особистісне знання та розуміння є не тільки усвідомленням засвоєного опиту, а й використанням його в реальних ситуаціях професійної діяльності).
- 2.** Концепції контекстного навчання (послідовне моделювання за допомогою системи форм, методів та засобів навчання предметного та соціального змісту професійної діяльності). Засвоєння знань студентами здійснюється в контексті вирішення (розв'язування) майбутніх педагогічних ситуацій, що забезпечує умови для формування професійної мотивації, особистісного смислу процесу навчання.
- 3.** Концепція формування системного мислення у навчанні (процес засвоєння знань розкривається як особлива діяльність).

Функції практики:

- 1.** Адаптаційна (студент не тільки знайомиться з навчальним закладом та організацією його роботи, а й звикає до ритму педагогічного процесу,

до взаємодії з учнями, починає орієнтуватися у системі горизонтальних та вертикальних зв'язків та відносин).

2. Навчальна (реалізація отриманих теоретичних знань у конкретній діяльності).
3. Виховна (формування мотивації до майбутньої професійної діяльності, становлення педагогічної культури, формування стилю педагогічної діяльності).
4. Розвиваюча (формування та розвиток педагогічних здібностей студента, компенсаторних умінь у разі недостатнього розвитку педагогічних здібностей; студент розвивається як в особистісному так і в професійному планах: вчиться мислити та діяти як педагог).
5. Рефлексивна (оцінювання студентом свого емоційного стану в процесі спілкування з усіма суб'єктами педагогічної діяльності, аналіз своїх особистісних та професійних якостей, успішність чи неуспішність).

Принципи організації виробничої практики:

1. Взаємозв'язок теоретичної та практичної підготовки на всіх етапах навчання; єдність загальнопедагогічної, психологічної та спеціальної підготовки.
2. Послідовність (поетапне засвоєння всіх видів професійної діяльності, оволодіння основними професійними функціями фахівця).
3. Наступність (взаємозв'язок усіх видів практики, коли засвоєння нового здійснюється на основі досвіду, набутого студентами на попередніх етапах практичної підготовки).
4. Динамічність (поступове ускладнення завдань різних видів практики, розширення спектру соціальних ролей та видів діяльності студента, збільшення об'єму та ускладнення змісту діяльності).
5. Поліфункціональність (одночасне виконання у ході практики різноманітних професійних функцій (організаційної, соціально-виховної, соціально-навчальної, корекційно-реабілітаційної,

правозахисної тощо) та оволодіння різноманітними професійними ролями (організатор, вихователь, захисник, посередник, помічник, консультант тощо)).

6. Перспективність (знайомство зі сферами соціально-педагогічної діяльності з урахуванням їх перспективного розвитку).
7. Свобода вибору та відповідальність (урахування інтересів та потреб як студентів, так і керівників практики щодо вибору місця практики, змісту завдань в рамках загальних завдань практики, тематики практичної та науково-дослідної роботи).
8. Співпраця (створення в ході практики умов, за яких відносини студента та керівника базуються на довірі та партнерстві; студент усвідомлює себе самостійним суб'єктом професійної діяльності).

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

3.1. Види робіт під час практики

Мета та завдання виробничої практики визначають її зміст: основні види діяльності; форми звітування; приблизні строки виконання. Зазначення строків має забезпечити більшу організованість з боку студентів.

Модуль теоретичної підготовки

- Класно-урочна система організації навчального процесу у закладах загальної середньої освіти.
- Система загальної середньої освіти в Україні та навчання іноземних мов. Учитель ЗЗСО як організатор освітнього процесу. Педагогічна культура вчителя.
- Організація діяльності ЗЗСО. Система роботи. Внутрішній розпорядок.
- Сучасні педагогічні технології та методи, прийоми навчання у ЗЗСО. Форми і принципи навчання. Передовий педагогічний досвід.
- Організація та забезпечення процесу навчання англійської мови у ЗЗСО. Навчальні програми, плани, основні підручники. Навчально-методичний комплекс з англійської мови.

- Учень як об'єкт – суб'єкт педагогічної діяльності.
- Навчання іншомовного матеріалу (граматичний, лексичний, фонетичний) та іншомовного спілкування (аудіювання, говоріння, читання, письмо) у ЗЗСО.
- Функції вчителя англійської мови. Планування навчального процесу з іноземної мови. Типи та структура уроків з іноземної мови. Методи, прийоми роботи, види навчальної діяльності учнів на уроці іноземної мови. Самоаналіз та аналіз уроку з англійської мови. Домашнє завдання: об'єм, зміст, характер.
- Контроль знань та облік знань, умінь, навичок учнів ЗЗСО.
- Організація виховної роботи у ЗЗСО. Науково-педагогічні принципи та основи організації виховної роботи, структурні підрозділи, види планування. Провідні методи виховання. Роль та функції класного керівника. Організація виховної роботи в 9-11 класах.
- Науково-дослідна діяльність учителя ЗЗСО: планування та організація. Сутність, основні етапи та технологія науково-дослідної, дослідно-експериментальної роботи.

Модуль практичної підготовки

№	Основні види діяльності та форма роботи	Форма звітування	Приблизні строки виконання
Організаційна робота			
1	Участь у настановній та підсумковій конференціях	- обговорення організаційних питань; - виступ на конференції зі стислим аналізом своєї роботи у школі.	Настановна конференція – до початку практики. Підсумкова конференція – після перевірки звітів студентів.
2	Консультації з керівником від бази практики та методистами	Стислі усні звіти про роботу протягом тижня; обговорення «складних» питань.	1 раз на тиждень
3	Складання індивідуального плану роботи	Індивідуальний план проходження практики	1-й тиждень
4	Оформлення звітної документації	Конспекти залікових уроків та виховних заходів; індивідуальне	8-й тиждень

		завдання.	
Навчальна робота			
1	Знайомство з адміністрацією бази практики, особливостями організації навчально-виховної роботи в ЗЗСО, з керівниками з фахових дисциплін від бази практики	Індивідуальний план	1-й тиждень
2	Знайомство з матеріально-технічною базою, оформленням та забезпеченням кабінетів	Індивідуальний план	1-й тиждень
3	Відвідування уроків учителів та своїх однокурсників з подальшим їх аналізом	Аналіз та обговорення	Протягом практики
4	Ознайомлення з різними методиками та технологіями проведення уроків	Індивідуальне завдання	Протягом практики
5	Надбання навичок організації навчальної роботи з учнями гімназії / ліцею		Протягом практики
6	Формування творчого підходу до професійно-педагогічної діяльності		Протягом практики
7	Знайомство з новими педагогічними та інформативно-комунікаційними технологіями	Індивідуальне завдання	Протягом практики
8	Знайомство з керівником від бази практики з англійської мови. Ознайомлення з планом роботи	Аналіз та обговорення	1-й тиждень
9	Знайомство з підручниками та методичними посібниками, за якими навчаються учні	Аналіз та обговорення	1-й тиждень
10	Визначення тем та графіка проведення пробних уроків	Складання графіку проведення уроків	1 тиждень
11	Розробка, проведення та аналіз пробних уроків	- консультація методиста та вчителя; - складання планів-конспектів.	1-2 тиждень
12	Визначення тем та строків проведення залікових уроків	Складання графіку проведення уроків	1-2 тиждень
13	Підготовка та проведення залікових уроків	- консультація методиста, вчителя; - складання планів-конспектів.	2 тиждень
14	Проведення індивідуальних занять з учнями		Протягом практики

15	Перевірка контрольних робіт, що передбачені навчальним планом	Індивідуальний план	Протягом практики
Організаційно-виховна робота			
1	Участь у виховній роботі в учнівському колективі, виконання доручень класного керівника	Індивідуальний план	Протягом практики
2	Участь у профорієнтаційній роботі	Індивідуальний план	Протягом практики
3	Відвідування виховних заходів	Записи в індивідуальному плані; аналіз та обговорення.	2-3 тиждень
4	Набуття навичок самостійного проведення виховної роботи з учнями		Протягом практики
5	Участь у підготовці та проведенні учнівських олімпіад, у роботі МАН		Протягом практики
6	Визначення теми та строків проведення залікового виховного заходу	Індивідуальний план	1-2 тиждень
7	Підготовка та проведення залікового заходу	- консультація методиста, вчителя; - складання планів-конспектів.	3-4 тиждень
8	Участь в організації та проведенні організаційно-виховних заходів	Індивідуальний план	Протягом практики
9	Ознайомлення з планом організаційно-виховної роботи педнаради гімназії, ліцею	Індивідуальний план	Протягом практики
10	Участь у роботі засідань випускової (фахової) кафедри факультету	Індивідуальний план	Протягом практики
Науково-методична робота			
1	Проведення досліджень з лінгвістики та методики.	Індивідуальне завдання	Протягом практики
2	Розробка навчально-методичних матеріалів до уроків з фахових дисциплін	Дидактичний матеріал	Протягом практики
3	Складання завдань для проведення тематичного та підсумкового контролю, завдань для проведення тестового контролю	Дидактичний матеріал	Протягом практики

4	Розробка і впровадження інноваційних форм, методів і технологій навчання	Дидактичний матеріал	Протягом практики
5	Вивчення передового педагогічного досвіду роботи вчителів ЗЗСО	Індивідуальне завдання	Протягом практики
6	Участь у роботі методичних об'єднань, семінарів.	Індивідуальний план	Протягом практики
7	Самоосвіта		Протягом практики
8	Виконання завдань навчально-дослідницького та науково-дослідницького характеру	Індивідуальне завдання	Протягом практики
Науково-дослідна робота			
1	Систематизація теоретичних знань для якісного виконання поставленого у темі дипломної роботи СВО «магістр» науково-практичного завдання	Індивідуальний план; розділи дипломної роботи	Протягом практики
2	Вивчення й узагальнення літературних джерел за темою дипломної роботи		Протягом практики
3	Виконання експерименту для написання дипломної роботи	Індивідуальне завдання	Протягом практики
4	Виконання індивідуального науково-практичного завдання, критичне осмислення теоретичної бази з метою якісного виконання кваліфікаційної роботи та її захисту	Індивідуальне завдання	Протягом практики
5	Підготовка до друку наукової статті	Індивідуальне завдання	Протягом практики
6	Підготовка доповідей і виступів на методичних семінарах, наукових конференціях	Індивідуальне завдання	Протягом практики
7	Проведення методичного аналізу навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння учнями	Індивідуальне завдання	Протягом практики
8	Вивчення наукової методичної літератури з метою теоретичного осмислення й оптимізації реального навчального процесу	Індивідуальне завдання	Протягом практики

Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання практиканта узгоджується з проблемою дослідження випускної роботи.

Орієнтовний перелік можливих індивідуальних завдань практикантів:

- розробка методичних рекомендацій за результатами дослідження;
- обробка результатів дослідно-експериментальної роботи з проблеми дослідження;
- підготовка за результатами дослідження дидактичних матеріалів для використання в освітньому процесі;
- формулювання й оформлення висновків за результатами дослідження з проблеми випускної роботи;
- оформлення додатків;
- розробка плану-конспекту лекції за фахом із використанням інноваційних методів і прийомів (тема за вибором студента); контрольних завдань для поточного або підсумкового контролю з фахової дисципліни.

Заняття та екскурсії під час практики

Заняття

Під час практики зі студентами-практикантами проводяться лекції, семінарські заняття, консультації з методики викладання іноземної мови та зарубіжної літератури, які сприятимуть поглибленню теоретичних знань студентів; консультації з фахівцями служби «Психологічна підтримка» ХДУ, проводяться зустрічі з провідними вченими та викладачами іноземних мов міста.

Екскурсії

З метою надбання студентами найбільш повної уяви про базу практики, її структуру, взаємодію її окремих підрозділів, діючу систему управління в першу чергу проводиться екскурсія гімназією, ліцеєм. Для поширення світогляду і ерудиції студентів екскурсії проводяться не тільки на

базі практики, але і на інших підприємствах, організаціях і закладах суміжних галузей (Херсонська академія неперервної освіти тощо).

3.2. Список рекомендованої літератури (навчально-методичні видання):

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи. Київ : Кондор, 2008. 272 с.

2. Барбина Е. С. Теоретико-методологические основы профессиональной подготовки будущих учителей : научно-методическое пособие. Херсон : Айлант, 2001. 70 с.

3. Горопаха Н. М., Поніманська Т. І. Педагогічна практика за вимогами кредитно-модульної системи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки «Дошкільна освіта». Київ : Видавничий Дім «Слово», 2009. 280 с.

4. Денищич Т. А., Косарева Г. С. Педагогічна практика: зміст, організація, проблемні аспекти формування педагогічної майстерності : посібник. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 84 с.

5. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.

6. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : ВД «Професіонал», 2004. 216 с.

7. Пентилюк М.І., Окуневич Т.Г. Рекомендації з педагогічної практики для студентів факультету української філології (методичний аспект). Херсон : Видавництво ХДУ, 2003. 40 с.

8. Програма з англійської мови для професійного спілкування / Бакаєва Г.Є., Борисенко О.А., Зуєнок І.І. та ін. Київ : Ленвіт, 2005. 119 с.

9. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов. Іноземні мови 2-12 класи. 2017. 113 с. URL :

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf>

10. Рекомендації Ради Європи з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання ; наук. ред. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 261 с.

11. Скок А. Г. Психолого-педагогічна практика магістрантів : методичні рекомендації для студентів вищих навчальних закладів. Чернігів : ЧДПУ імені Т. Г. Шевченка, 2008. 68 с.

12. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. 3-є вид., переробл. і доп. Тернопіль : Навчальна книга, 2007. 168 с.

13. Riddell D. Teach English as a Foreign Language: Teach Yourself (New Edition). London : John Murray Press, 2014. 288 p.

14. Scrivener J. Learning Teaching : 3rd Edition. Student's Book Pack. London : Macmillan Education, 2011. 416 p.

15. Slattery M., Willis J. Introduction for Primary Teachers. – Oxford, 2009. – 148p.

Під час проходження практики студентам слід також ознайомитись з такою літературою:

- Закон України «Про вищу освіту»
- Документація викладача іноземної мови, куратора.
- Навчально-методичні комплекти видавництв: Оксфорд (Matrix; Oxford Exam Excellence), Експрес Паблішінг (FCE Use of English; FCE Practice Tests 1; FCE Practice Tests 2), Логмен Пірсон (Opportunities; Success; Activate!), Макміллан (Laser; Destination; Check your Vocabulary for FCE), навчально-методичні комплекси видавництва Hueber, навчально-методичні комплекси видавництва CLE International.

3.3. Методичні рекомендації

У процесі проходження практики студентам слід пам'ятати, що основна мета навчання іноземної мови у ЗЗСО полягає у формуванні комунікативної компетентності учнів, здатності і готовності здійснювати іншомовне міжособистісне спілкування з носіями мови та виходом на діалог культур через посилення культурознавчого аспекту в змісті навчання мови та залучення учнів до культури країни, мову якої вони вивчають. Зміст і структура предмета іноземна мова визначається:

- комунікативними цілями і задачами;
- варіативністю змісту навчання іноземної мови;
- кількістю годин, що відводиться на вивчення іноземних мов;
- міжпредметними зв'язками.

Основними підходами до навчання іноземних мов є компетентнісний, особистісно-орієнтований, діяльнісний, комунікативно-когнітивний і культурологічний, у центрі уваги яких є особистість людини, врахування її особливостей, можливостей та здібностей. Вони реалізуються на основі диференціації та індивідуалізації навчання, використання нових інформаційних технологій, дотримання принципів продуктивності навчання, автономії учня, наступності, орієнтації на мовленнєвий розвиток, навчання у «співробітництві», метод проектів, кейс-метод.

Упродовж практики студенти-практиканти проводять уроки з вивчення нового матеріалу; формування вмінь і навичок; з контролю знань, умінь і навичок студентів; з узагальнення вивченого. Під час підготовки та проведення уроків студенти мають враховувати особливості навчання іноземної мови у ЗЗСО.

Підготовка до пробного уроку

У процесі підготовки до проведення пробного уроку студент-практикант має:

- визначити з учителем тему уроку за два тижні до часу його проведення;

- уточнити мету і тип уроку та обсяг навчального матеріалу, перелік умінь і навичок, які необхідно сформувати в учнів;
- на основі навчальної програми з предмету визначити місце і значення уроку в системі уроків;
- повторно опрацювати відповідні розділи з методики викладання і проаналізувати за допомогою методичних розробок досвід роботи вчителів з обраної теми;
- деталізувати освітню, виховну і розвивальну мету уроку.
- відповідно до мети добрати види, методи і прийоми роботи, усвідомити їх функціональні можливості на уроці;
- проконсультуватися з учителем щодо рівня знань учнів, сформованості в них умінь і навичок, їхній ступінь навченості, а також звичні методи і прийоми роботи;
- порадитися з учителем, які наочні посібники доцільно використовувати на уроці, що для цього слід виготовити самостійно;
- задля раціонального розподілу часу на уроці проконсультуватися з учителем щодо особливостей перевірки раніше вивченого матеріалу;
- доопрацювати поради і зауваження вчителя і отримати своєчасну консультацію у методиста, намагаючись при цьому аргументувати вибір методів і видів роботи;
- доопрацювати зауваження та рекомендації методиста, підготувати зразки наочних посібників;
- складаючи конспект уроку, орієнтуватися на індивідуальні особливості учнів класу або студентів групи, звернути увагу на дозування часу, чергування видів роботи;
- спробувати уявити кінцевий результат уроку: чого мають навчитися і про що дізнатися учні; розвиток яких психічних функцій у них відбувався; які моральні якості та риси характеру в них виховувалися;
- на другій консультації у вчителя уточнити, кого з учнів і в яких видах діяльності оцінювати, які види і форми перевірки краще обрати; хто з

учнів потребує особливої уваги, які індивідуальні завдання можна їм запропонувати;

- оглянути робоче місце учителя, розміщення наочних посібників і характер записів на дошці;
- пригадати попередні зауваження та поради вчителя і методиста, свої огріхи у проведенні уроків, подумати про шляхи їх попередження;
- розробити незвичний, захоплюючий творчий елемент свого уроку, який підкреслював би педагогічний почерк студента;
- доопрацювати зауваження і поради, отримані на другій консультації, охайно оформити остаточний варіант конспекту і затвердити його у вчителя та методиста;
- детально вивчити конспект уроку, змодельовати й уявити свою поведінку та дії учнів під час уроку;
- розподілити час відповідно до видів діяльності на уроці, зробити орієнтовні помітки олівцем у конспекті;
- продумати свій зовнішній вигляд;
- налаштувати себе на успіх педагогічної взаємодії і досягнення високої результативності уроку.

Важливе значення у підготовці й проведенні уроків відіграє їх *структура*:

I. Початок уроку (заходи вчителя, спрямовані на збудження уваги учнів і спрямування її на навчальну діяльність. Прийоми роботи щодо збудження інтересу до уроку. Активність учнів у спрямуванні своєї психічної діяльності на навчальну роботу).

II. Опитування учнів (засоби активізації розумової діяльності учнів під час опитування; види опитування (фронтальне, індивідуальне, ущільнене); зміст питань учителя; прийоми залучення до роботи учнів під час опитування; правильність мотивування оцінки).

III. Пояснення нового матеріалу.

Засоби збудження пізнавального інтересу й уваги учнів до нового матеріалу: а) доведення теми й мети уроку до свідомості учнів; б) мотивація можливості вивчення теми; в) збудження допитливості, зацікавленості, активності учнів у процесі викладу змісту матеріалу; г) ступінь зосередженості; коливання й відволікання уваги, перехід довільної уваги в після довільну.

Ефективність сприймання нового матеріалу: а) засоби активізації під час сприймання учнями нового матеріалу (використання попереднього досвіду, уявлень і знань учнів для забезпечення сприймання нового матеріалу; б) засоби унаочнення, використані на уроці; способи їх поєднання зі словом; в) особливості мови вчителя; г) методи і прийоми, використані на уроці; д) етапи роботи над правилом, визначенням (сприйняття, усвідомлення, запам'ятовування, застосування); е) дослівність викладу матеріалу; ж) логічна послідовність питань; и) запис на дошці і в зошитах; к) мотивація навчальної діяльності учнів під час пояснення; л) текстовий матеріал, використаний під час пояснення нової теми (його освітнє, виховне і розвивальне значення).

Розуміння учнями нового матеріалу: а) ясність і дохідливість викладу та пояснень учителя; б) поєднання узагальнень, прикладів та його роль у забезпеченні розуміння матеріалу; в) виділення у матеріалі, який сприймається основного.

Активізація розумової діяльності учнів під час викладу нового матеріалу: а) зв'язок між раніше засвоєними поняттями й новими, що формуються на уроці; б) шляхи, якими вчитель веде учнів до розв'язання пізнавального завдання (аналіз, порівняння, знаходження зв'язків між фактами, виявлення істотних рис, абстрагування, узагальнення); в) поєднання знань з практикою; г) прояви розумової активності учнів під час уроку (запитання, самостійні висновки, зауваження тощо).

Запам'ятовування нового матеріалу: а) сприяння осмисленому запам'яттю матеріалу; б) активізація уваги й розумової діяльності учнів; в)

співвідношення словесних пояснень і засобів унаочнення; г) використання різних типів і видів пам'яті; г) систематизація вивченого на уроці матеріалу як засіб осмислення й запам'ятання його; д) повторення, підкреслення, логічні наголоси й підсумки як засіб поліпшення запам'ятання нового матеріалу; е) емоційне ставлення учнів до матеріалу, який вони опановують.

IV. Закріплення викладеного матеріалу.

Способи закріплення викладеного матеріалу та їх оцінка в аспекті поглиблення його, розуміння й засвоєння: а) активізація розумової діяльності учнів під час закріплення (міркування, висновки, узагальнення, знаходження нових зв'язків між частинами матеріалу, групування його, зв'язок з практикою; б) активізація відтворення учнями поясненого на уроці матеріалу; в) види і форми вправ; г) дидактичний матеріал, використаний при закріпленні (слова, речення, зв'язний текст, ступінь насиченості тексту необхідними орфограмами, пунктограмами тощо).

V. Домашнє завдання.

Ясність і зрозумілість завдання: а) цільова настанова; б) характер завдання, ступінь готовності учнів виконувати домашнє завдання; в) інструктаж; г) теоретичний матеріал і вправи (письмові, усні, їх обсяг).

VI. Підсумок уроку. Мотивування оцінок за урок.

Підготовка та проведення класного часу

Під час педагогічної практики студенти-практиканти виконують такі завдання:

- 1) беруть участь у проведенні всіх виховних заходів у ЗЗСО;
- 2) вивчають організацію виховної роботи ЗЗСО, систему роботи, організацію, методи і форми впливу цієї роботи на формування особистості учнів;
- 3) вивчають психологію виховної роботи з учнями із врахуванням індивідуальних особливостей;

- 4) досліджують психологічні особливості поведінки учнів і фактори, що обумовлюють їх, а також можливості підвищення їх культури, вихованості у процесі підготовки до суспільного життя.

Упродовж педагогічної практики студенти виконують не тільки обов'язки вчителя, але й класного керівника, який має:

- 1) володіти знаннями з теорії й методики виховної роботи;
- 2) формувати професійні вміння та навички вихователя;
- 3) оволодівати технологією виховної роботи із включенням у дію основної педагогічної поінформованості.

Поєднуючи функції вихователя, студент має поєднувати наукову і практичну підготовку, досконало володіти своєю спеціальністю, методами управління учнівським і студентським колективом, бути контактним у спілкуванні, ініціативним, критичним до себе й до інших, здатним до педагогічної творчості.

Підготовка до проведення класного часу

1. Консультація з класним керівником, груповим керівником і методистом з питань організації та проведення заходу.
2. Визначення теми та дати та форми проведення заходу.
3. Визначення дидактичних, виховних, загальноосвітніх та розвиваючих цілей.
4. Розробка програми-сценарію.
5. Відбір організаційного комітету з підготовки та проведення заходу.
6. Добір матеріалів, необхідних для реалізації заходу.
7. Розподілення доручень та ролей.
8. Проведення консультацій та репетицій.
9. Оформлення місця проведення заходу.
10. Визначення списку запрошених та оформлення запрошень.
11. Оформлення завершення заходу (нагороди, призи, подяки тощо).

12. Аналіз заходу та висновки.

Виробнича практика є узагальнюючим етапом вивчення фахових дисциплін. Під час практики студенти мають розвинути свої індивідуальні здібності і закріпити навички професійної педагогічної підготовки, здобути впродовж вивчення вищезгаданих дисциплін. Під час підготовки до уроків студентам необхідно консультуватись з керівником практики та вчителями, які нададуть чіткі методичні рекомендації щодо їх організації та проведення, забезпечать необхідними методичними матеріалами, в тому числі в електронному вигляді.

3.4. Питання до заліку

1. Класно-урочна система організації навчального процесу у закладах загальної середньої освіти.
2. Система загальної середньої освіти в Україні та навчання іноземних мов.
3. Учитель ЗЗСО як організатор освітнього процесу. Педагогічна культура вчителя.
4. Організація діяльності ЗЗСО. Система роботи. Внутрішній розпорядок.
5. Сучасні педагогічні технології та методи, прийоми навчання у ЗЗСО.
6. Форми і принципи навчання. Передовий педагогічний досвід.
7. Організація та забезпечення процесу навчання англійської мови у ЗЗСО.
8. Навчальні програми, плани, основні підручники.
9. Навчально-методичний комплекс з англійської мови.
10. Учень як об'єкт – суб'єкт педагогічної діяльності.
11. Навчання іншомовного матеріалу (граматичний, лексичний, фонетичний) та іншомовного спілкування (аудіювання, говоріння, читання, письмо) у ЗЗСО.
12. Функції вчителя англійської мови.
13. Планування навчального процесу з іноземної мови.
14. Типи та структура уроків з іноземної мови.

15. Методи, прийоми роботи, види навчальної діяльності учнів на уроці іноземної мови.
16. Самоаналіз та аналіз уроку з англійської мови.
17. Домашнє завдання: об'єм, зміст, характер.
18. Контроль знань та облік знань, умінь, навичок учнів ЗЗСО.
19. Організація виховної роботи у ЗЗСО. Науково-педагогічні принципи та основи організації виховної роботи, структурні підрозділи, види планування.
20. Провідні методи виховання.
21. Роль та функції класного керівника.
22. Організація виховної роботи в закладах середньої освіти.
23. Науково-дослідна діяльність учителя ЗЗСО: планування та організація. Сутність, основні етапи та технологія науково-дослідної, дослідно-експериментальної роботи.

4. ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль діяльності студентів під час виробничої практики складається з поточного та підсумкового.

Поточний контроль здійснюється протягом практики її керівником, методистами кафедр університету, керівниками від баз практики за такими напрямками:

- дотримання вимог трудової дисципліни та рівень ініціативності, творчої активності практиканта;
- стан виконання виду, обсягу та якості робіт у заплановані строки;
- вчасне оформлення звітної документації згідно вимог.

Підсумковий контроль проводиться після закінчення практики. Студент звітує перед комісією про виконання програми практики і надає звітну документацію. До складу комісії входять керівники практики, завідувачі фахових кафедр, стейкхолдери та роботодавці від баз практики. Груповий керівник практики пропонує оцінку студентові на підставі сумарної оцінки за всіма напрямками його діяльності під час проходження практики.

Однією з форм контролю є підсумкова конференція. З кожної групи рекомендуються студенти для виступу на підсумковій конференції. У виступі аналізуються позитивні й негативні сторони практики, цікаві знахідки передового досвіду педагогічного колективу бази практики, звертається увага на забезпечення уроків роздавальним, ілюстративним матеріалом, на впровадження інноваційних методів проведення уроків і виховних заходів учителями та студентами-практикантами. Особлива увага звертається на труднощі, які відчували студенти під час підготовки і проведення уроків, що допоможе методистам, керівникам практики врахувати і винести проблемні питання на спеціальне опрацювання під час уроків.

Підсумкова конференція з практики проводиться на базі факультету української й іноземної філології та журналістики після проведення заліку.

Магістранти несуть повну відповідальність за виконання робочої програми практики. Студент, який не виконав у повному обсязі програму або отримав негативну залікову оцінку з практики, відраховується з університету за поданням декана факультету.

У разі невиконання повного обсягу програми практики з поважної причини студенту за поданням відповідних документів, його заяви на ім'я ректора університету може бути надане право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених університетом.

Підсумки проведення виробничої практики обговорюються на засіданнях випускових кафедр і на вченій раді факультету української й іноземної філології та журналістики.

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

На період практики студент-практикант складає індивідуальний план і веде щоденник, які систематично перевіряються методистом, керівником практики.

Щоденник студента – основний документ, який відбиває не лише зміст проведеної студентом роботи, а й її результати, він

- 1) стимулює студента до більш організованої і продуманої роботи під час практики, що сприяє формуванню навичок самоконтролю;
- 2) дає уявлення керівникові про те, як практикант вивчає окремих учнів, як спостерігає й аналізує їх поведінку, роботу, які уроки відвідав, до яких висновків прийшов, яку допомогу отримує від учителя, класного керівника, методиста;
- 3) відбиває рівень підготовки практиканта до навчальної і виховної роботи з класом, рівень його загальної культури, ставлення до практики, недоліки кафедри у підготовці студентів до виробничої практики.

У щоденнику записуються загальні відомості змісту практики: дані про клас; індивідуальний план практики, графік відвідування та проведення пробних і залікових уроків; дані проведення заходів (відвідання уроків; проведення пробних та залікових уроків (з оцінками)); підсумкові оцінки практики (оцінки за контрольні (залікові) уроки; оцінки за контрольні (залікові) виховні заходи).

Документація для групового керівника підшивається в папку і складається з таких пунктів:

«Щоденника практики», що містить підписи керівників практики; позначки «виконано» за всі види діяльності (навчально-методична робота з англійської, виховна та науково-дослідна робота), оцінки за кожен заліковий захід та відгуки керівників практики;

- *титульного аркуша* «Матеріали виробничої практики»;
- *конспектів залікових заходів*, підписаних керівником практики від ЗЗСО:
 - конспекти залікових уроків;
 - індивідуальне завдання з фаху.

Аналіз звітних документів практикантів дозволяє методистам, керівникам практики зробити висновки про якість роботи, ступінь підготовленості студентів до майбутньої навчально-виховної роботи у ЗЗСО, ставлення до обраної професії.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Для оцінки результатів практики використовуються такі *методи*:

- спостереження за студентами у процесі практики та аналіз якості окремих видів роботи;
- бесіди з вчителями, класними керівниками, студентами;
- аналіз характеристик студентів, написаних вчителями, класними керівниками та завірених керівництвом освітнього закладу;
- аналіз якості роботи студентів на методичних заняттях, консультаціях, семінарах у період практики;
- аналіз результатів індивідуальної роботи;
- самооцінка студентами ступеня своєї підготовки до практичної роботи та якості своєї роботи;
- аналіз звітної документації.

Рівні розвитку педагогічних компетентностей:

- 1) нульовий – студент не володіє педагогічними компетентностями, намагається інтуїтивно здійснювати професійні дії;
- 2) репродуктивний – студент свідомо намагається застосовувати знання на практиці, допускає помилки та недоліки, що свідчать про відсутність системності та гнучкості мислення, діє на основі прикладів та зразків;
- 3) продуктивний – студент виявляє самостійність у виборі та здійсненні професійних дій на основі теоретичних знань та практичних зразків, у цілому успішно справляється з основними професійними діями;
- 4) творчий – студент намагається здійснювати професійну діяльність на основі власних моделей, може науково обґрунтувати свої дії, демонструє вільне володіння педагогічними компетентностями.

Під час виставлення оцінок за практику враховуються такі критерії:

- теоретична і методична підготовленість та прояв особистісно-професійних якостей практиканта (загальна ерудиція і знання предмету; грамотність;

рівень педагогічної і методичної майстерності; гуманність стосунків з дітьми; культура мови, міміки і жестів, зовнішнього вигляду);

- основні прояви поведінки й діяльності студентів на уроці (ступінь пізнавальної активності, творчості і самостійності; рівень розвитку загальнонавчальних і спеціальних умінь і навичок; ступінь дисциплінованості і зацікавленості учнів; вияв їхньої уваги і організованості);
- зміст спільної діяльності вчителя та учнів та учнів (науковість і доступність навчального матеріалу; його актуальність і зв'язок із життям дітей; ступінь новизни, проблемності й цікавості навчальної інформації);
- ефективність способів спільної діяльності вчителя та учнів на уроці (ефективність реалізованих методів і прийомів навчання, чергування різних видів діяльності; раціональність розподілу часу на уроці і оптимальність його темпу; доцільність використання наочності і технічних засобів навчання; ступінь забезпечення зворотного зв'язку з учнями і контролю за їхньою роботою; реалізація естетичного потенціалу та дотримання правил охорони праці і техніки безпеки);
- досягнення мети і результативності проведеного уроку (ступінь конкретності, чіткості мети уроку, її доцільність і реальність; ступінь навчаючого, виховного і розвивального впливу проведеного уроку на учнів);

Оцінка за практику знижується, якщо студент:

- неодноразово проявляв недисциплінованість (не відвідував консультації керівника; не пред'являв конспекти уроків, класних годин; був відсутній на базі практики з неповажної причини);
- порушував етичні норми поведінки;
- не здав у встановлений термін необхідну документацію;
- був відсутній на настановній та підсумковій конференціях.

Параметри оцінки практики: індивідуальні завдання; знання програми; оцінка за уроки; аналіз уроків; організаційно-виховна робота; методичні вміння; оцінки за виховну годину; ведення документації.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами проходження виробничої практики

	Види діяльності	Модуль	Кількість балів	Сума балів
1.	проведення залікового уроку з англійської мови	модуль практичної підготовки	15	max 75
2.	проведення залікового уроку з англійської мови		15	
3.	проведення залікового уроку із зарубіжної літератури		15	
4.	проведення залікового уроку із зарубіжної літератури		15	
5.	проведення залікового виховного заходу (виховної години у ЗЗСО)		15	
6.	індивідуальне завдання		15	max 15
7.	оформлення звітної документації		10	max 10
	Разом за виробничу практику			max 100

Критерії оцінювання за підсумковою формою контролю.

Підсумкова форма контролю – диференційований залік. Студент отримує його автоматично за умови виконання всіх вимог (проведення всіх залікових уроків, виховного заходу, виконання індивідуального завдання). Мінімальна кількість балів, яку студент має набрати протягом проходження виробничої практики – 60. Максимально можлива кількість балів 100.

«відмінно» (90–100 б., «А»)	Усі завдання практики виконано в повному обсязі. Виявлено вміння проводити уроки із застосуванням інноваційних технологій педагогічної діяльності. Уроки та виховну годину було проведено на високому організаційно-методичному рівні; практикантом обґрунтовано висувалися й ефективно вирішувалися навчально-виховні завдання, раціонально застосовувалися різноманітні методи навчання та прийоми активізації учнів і студентів із урахуванням їх індивідуальних відмінностей, підтримувалася дисципліна; студент виявив знання психолого-педагогічної теорії та творчу самостійність у доборі
-----------------------------	---

	<p>навчального і дидактичного матеріалу в процесі побудови і аналізу уроків. При цьому: повністю реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал уроків; методичні прийоми відповідають умовам навчання та поставленим цілям; правильно встановлено послідовність вправ і співвідношення тренувальних та мовленнєвих вправ; практикант дає чіткі й методично грамотні установки на виконання студентами мовленнєвих дій; правильно розподіляє час уроку; практично не робить помилок, помічає помилки учнів і вчасно, коректно їх виправляє; практикант використовує різні способи активізації учнів на уроці і здійснює до них індивідуальний підхід; уміє викликати інтерес класу до виучуваного матеріалу; грамотно використовує наочність та технічні засоби навчання, як наявні так і самостійно виготовлені; епізодично користується конспектом і в ході уроку може скоригувати свою діяльність.</p> <p>Студент виявив уміння правильно визначати й ефективно вирішувати виховні завдання, передбачати способи і результати його вирішення, виявив самостійність, творчий підхід, педагогічний такт.</p> <p>Звіт, який містить всі структурні елементи, подано у встановлений термін. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівників від баз практики та університету завірені печаткою. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».</p>
<p>«добре» (82–89 б., «В»; 74–81 б., «С»)</p>	<p>Завдання практики виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння проводити уроки, але уроки шаблонні, не виявлено творчого, індивідуального підходу. Студент виявив уміння спиратися на психолого-педагогічну теорію; урок, виховні заходи було проведено на високому організаційно-методичному рівні; студентом обґрунтовано висувалися й ефективно вирішувалися навчально-виховні завдання, раціонально застосовувалися різноманітні методи навчання та прийоми активізації учнів із урахуванням їх індивідуальних відмінностей, підтримувалася дисципліна; практикант виявив творчу самостійність у доборі навчального і дидактичного матеріалу в процесі побудови і аналізу уроків. При цьому: повністю реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал уроку; методичні прийоми відповідають умовам навчання та поставленим цілям; правильно встановлено</p>

	<p>послідовність вправ і співвідношення тренувальних та мовленнєвих вправ; практикант дає чіткі й методично грамотні установки на виконання студентами мовленнєвих дій; правильно розподіляє час уроку; робить незначні помилки, помічає помилки учнів і вчасно, коректно їх виправляє; практикант використовує різні способи активізації учнів на уроці з урахуванням і здійснює індивідуальний підхід до учнів; практикант уміє викликати інтерес учнівського колективу до виучуваного матеріалу; грамотно використовує наочність та технічні засоби навчання, як наявні так і самостійно виготовлені; епізодично користується конспектом і в ході уроку може скоригувати свою діяльність.</p> <p>Звіт, який містить всі структурні елементи, подано у встановлений термін. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівників від баз практики та університету завірені печаткою. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».</p>
<p>«задовільно» (64–73 б., «D»); 60–63 б., «E»)</p>	<p>Практикант виконав окреслену на період практики програму навчальної та виховної роботи; уроки, виховну годину провів на середньому методичному рівні; вирішив навчальні і виховні завдання, однак недостатньо ефективно використовував окремі методичні прийоми активізації учнів; виявив задовільні знання психолого-педагогічної теорії у доборі навчального і дидактичного матеріалу, часто припускався помилок у побудові й проведенні уроків: не в повному обсязі реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал уроку; методичні прийоми не завжди раціональні і відповідають поставленим цілям та умовам навчання; в основному правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ; робить мовні помилки, які сам виправляє, майже не помічає і не виправляє помилки учнів; уміє викликати інтерес учнів до більшості видів роботи, що проводиться на уроці; використовує наявні і самостійно виготовлені наочні посібники, але методика їх використання не завжди раціональна; постійно користується конспектом протягом уроку та не може скоригувати свою заплановану діяльність; виявляє вміння визначати виховні завдання і способи їх вирішення; ініціативу в роботі, однак у процесі проведення окремих видів виховної роботи припускався значних помилок.</p>

	Звітна документація та щоденник оформлені з помилками. У характеристиці-відгуку оцінка керівника від бази практики – «задовільно».
«незадовільно» (35–59 б., «FX»)	Студент не виконав програму навчальної та виховної роботи; не виявив знання психолого-педагогічної теорії, вміння застосовувати її для реалізації навчальних та виховних завдань, не зміг установити контакт з учнями, організувати педагогічно виправдану діяльність; на уроках не було досягнуто навчально-виховної мети, було допущено серйозні помилки під час викладу навчального матеріалу, не забезпечувалася дисципліна. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика-відгук.
«незадовільно» (1–34 б., «F»)	Студент не виконав програму практики.